

Educatief programma voor basisscholen in de Grote of St. Bavokerk

Doelstelling

De doelstelling van het programma is het bieden van ondersteuning aan basisscholen van alle gezindten in het invullen van **kerndoel 38** voor het basisonderwijs: *‘De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.’*

Het programma laat kinderen in *twee fasen* kennismaken met een gebouw dat ontstaan is in de christelijke traditie, dat in die traditie een hoogtepunt van bouwkunst vormt, en dat in tal van aspecten van zijn bouw en interieur de gelegenheid biedt om op een speelse wijze met die traditie bekend te raken.

De geschiedenis van het gebouw (bijvoorbeeld de overgang van het gebouw tijdens de reformatie van de katholieke naar de protestantse eredienst) biedt tevens een goed handvat om kinderen vertrouwd te maken met het feit dat verschillen in geestelijke stromingen en opvattingen van mensen van alle tijden zijn: het gebouw vertoont er de sporen van dat het verleden ook zulke verschillen binnen de christelijke traditie kende.

Invulling van de doelstelling

Er worden twee modules aangeboden: één voor de jongere groepen van de basisschool (bij voorkeur groep 4 of 5) en één voor de oudere groepen (bij voorkeur groep 6 of 7). Zo krijgen kinderen de kans om de Bavo twee keer te bezoeken, de eerste keer (groep 4, 5) om het gebouw vooral te *ervaren*, de tweede keer (groep 6, 7) om daarbij aan de hand van het gebouw ook het één en ander over de christelijke traditie te *leren*.

Een module omvat een schoolochtend of -middag van ca. 2 uur en is als volgt opgebouwd:

1. Introductie, 15 minuten
2. Hoofdprogramma, 30 minuten
3. Pauze, limonade met een koekje, 15 minuten
4. Hoofdprogramma vervolg, 30 minuten
5. Afsluiting, 15 minuten

Meer informatie

Het volledige programma met toelichtingen bij de verschillende programma-onderdelen is te vinden op <http://www.bavo.nl/teksten/KS-Programma.pdf>

Programma voor de jongere groepen

1. Introductie

Wie is hier al eens geweest? Wanneer, waarvoor? Wie komt hier voor het eerst? Als je voor het eerst hier bent: wat dacht je toen je hier binnenkwam?

Daarna iets doen, dat ongetwijfeld voor alle kinderen nieuw is: in het koor een minuut op je rug op de grond liggen, naar boven kijkend. Daarna aan de kinderen vragen: wat voelde je, wat dacht je daarbij, en daarover met hen in gesprek gaan.

2. Hoofdprogramma: dierenspeurtocht

De groep kinderen wordt opgedeeld in zoveel kleinere groepen als er begeleiders zijn, inclusief de leerkracht(en): maximaal 6 kinderen per begeleider. Ze krijgen per groep een

plattegrond van de kerk en een pen en de opdracht om met hun begeleider een rondgang door de kerk te maken en daarbij zoveel mogelijk dieren te noteren op de plattegrond op de plaats waar ze die gevonden hebben.

Daarvoor krijgen ze 20 minuten de tijd. Daarna komt de hele groep weer bij elkaar en wordt gezamenlijk op een flap genoteerd, welke dieren er gevonden zijn. Wat vonden de kinderen de mooiste dieren? Aan welke dieren zit een verhaal vast? De keuze over welke dieren een verhaal verteld zal worden, wordt samen met de kinderen gemaakt. Die verhalen komen na de pauze.

3. Pauze

4. Hoofdprogramma vervolg: de dieren in de kerk waar een verhaal aan vastzit

Begin met een korte, eenvoudige introductie over de symboolbetekenis van dieren. Dieren hebben soms eigenschappen die heel erg opvallen. Daar kunnen mensen vaak nog iets van leren. Bijvoorbeeld: de mier, vlijt; de krekkel, lekker luiëren in het gras; de hond: trouw; de ezel: koppigheid.

De mensen die deze kerk bouwden zagen in dieren ook symbolen. Dieren leren mensen daarmee iets over zichzelf en de wereld. Maar ze geloofden ook: dieren zijn soms ook symbool van God. Ze kunnen je ook iets leren of vertellen over God. Ze herinneren je aan iets dat bij God past, of aan een verhaal uit de bijbel dat over God vertelt.

5. Afsluiting: kennismaking met het orgel

Vroeger, voor de tijd van de elektriciteit was het orgel het enige instrument dat groot en sterk genoeg was om een kerk vol met mensen te ondersteunen bij het samen zingen. Wil je dat ooit in het echt meemaken, dan kan dat in een kerstnachtviering: de viering waarin deze kerk vol zit met mensen die de geboorte van Jezus vieren. Maar misschien kunnen we ook nu wel iets samen zingen bij het orgel. Wat zingen de kinderen graag ...?

Programma voor de oudere groepen

1. Introductie

Gezamenlijke introductie flapoverbord: daarop een *tijdslijn* 0-2011 met markeringsstrepen op 0, 500, 1000, 1500, 2000. Waarom begint de jaartelling bij het jaar 0? Geboorte van Christus. Wie weet wanneer het christendom in Nederland gekomen is? Willibrord 690. Op de tijdslijn zetten. En hoe oud schatten jullie dat deze kerk is? Gebouwd van 1370 (koor) tot 1520 (toren). Zet een *balkje* op de tijdslijn. Ook wordt op de tijdslijn gezet het in twee delen uiteenvallen van de christelijke traditie, katholiek-protestant 1578. Wat voor kerk is dit nu? Protestant. Wat was het eerst? Katholiek. In welke traditie past het gebouw? En in welke het meubilair?

2. De ontdekkingstocht van de antiquairs: hoe oud is dit meubel?

De grote tijdslijn is gezamenlijk gemaakt. Die tijdslijn gaan de kinderen nu zelf verder invullen. De groep kinderen wordt opgedeeld in zoveel kleinere groepen als er begeleiders zijn, inclusief de leerkracht(en). Ze krijgen per groep een papier met een tijdslijn 1370-2011 en pen en de opdracht om met hun begeleider (maximaal 6 per groep) een rondgang door de kerk te maken en daarbij van zoveel mogelijk meubelstukken leeftijd en jaartal te schatten. Ze kunnen daarvoor gebruik maken van de beschikbare bezoekersfolder of door vragen aan de begeleiders de leeftijd van meubelstukken te weten te komen. Ze plaatsen die meubelstukken met jaartal op hun tijdslijn.

Daarvoor krijgen ze 20 minuten de tijd. Daarna wordt met de voltallige groep op een flapover een inventarisatie gemaakt van de gevonden meubelstukken en hun tijd van ontstaan. Wat is nu de waarde van deze meubelstukken? Geen geldwaarde, maar betekeniswaarde. Maar zoals ze hier staan hebben ze een eigen betekenis en vertellen ze ook allemaal een eigen verhaal. De verhalen bij de meubelstukken vertellen we na de pauze.

3. Pauze

4. Hoofdprogramma: meubels in de kerk waar een verhaal aan vastzit

Het is goed om bij dit onderdeel van het programma in ieder geval aandacht te geven aan preekstoel en avondmaalstafel die samen staan voor de twee centrale elementen in de christelijke eredienst: woordverkondiging en tafelgemeenschap. Desgewenst kan ook aandacht gegeven worden aan doopvont en dooptuin (met doopboog). Bij het vertellen over de verschillende meubelstukken is de focus: wat betekenen ze, waarvoor waren ze bedoeld, wat vertellen ze over het geloof en het leven van de mensen die hier kwamen en komen om hun (christelijke) geloof met elkaar te delen?

5. Afsluiting: voortgezette kennismaking met het orgel

Bij deze leeftijdsgroep kan iets verteld worden over specifiek kerkmuzikale tradities (bijvoorbeeld over het gebruik van de psalmen; zie David als psalmdichter op het orgel), maar zal zeker ook weer het orgel moeten klinken. De kinderen krijgen een mini-orgelconcert bij het afscheid van de kerk!